Transport tizimida O‘zbekiston xalqaro portlarga chiqishni ta’minlaydigan transport yo‘laklari

3-MAVZU

Reja

- Transportirovka usulini va turini tanlash. Xalqaro yo‘laklar.
- Xalqaro xamkorlarni va tashuvchini tanlash.
- O‘zbekistonning janubiy, Sharqiy, g‘arbiy, shimoliy yo‘nalishlariga chiqadigan xalqaro koridorlar.
- Xarajatlar, yetqazib berish sanalari va boshqa tavsiflar bo‘yicha tashuv variantlarni baxolash.
- Transport turini tanlash bo‘yicha logistik protsedurasi. Ekspres tashuvchini tanlash.

kullabs.com

Transportirovka usulini va turini tanlash. Xalqaro yo‘laklar

O‘zbekiston Respublikasining tashqi iqtisodiy aloqalarining kelgusi rivojlanishi

- Markaziy Osiyo davlatlaridagi xalqaro transport tashuvlarida mavjud muammolarni yechish bilan bog‘liqdir

Bugungi kunda dengiz yo‘llariga bevosita chiqish imkoniyatiga ega bo‘lmagan 29 davlat bo‘lib

- bu davlatlar orasida O‘zbekistonning holati o‘zining alohida xususiyatlariga ega
- Bizning davlatimiz dunyo okeaniga kamida ikkita davlat hududi orqali chiqishiga to‘g‘ri keladi

Mustaqillik davrigacha O‘zbekiston o‘z tashqi iqtisodiy aloqalarini uchta dengiz portlari orqali amalga oshirgan

- Qora dengizga chiqish – Ilichevsk porti,
- Boltiq dengiziga chiqish – Sankt –Peterburg porti,
- Uzoq Sharq portlariga chiqish – Vladivostok orqali o‘tib,
- ulardan respublikamizgacha masofa mos ravishda 3000, 4300 va 8000 kmni tashkil etishi yuklarni tashish qiymatini juda ham oshirib yuborardi.

Mustaqillik yillari

Hukumatimizning bu boradagi izchil siyosati vaziyatni ijobiy tomonga o‘zgartirishga imkon berdi

Bu davrda mamlakatimizda transport sohasidagi munosabatlarni tartibga solishga doir zarur huquqiy asos yaratildi

- “Avtomobil yo‘llari to‘g‘risida”gi,
- “Avtomobil transporti to‘g‘risida”gi,
- “Temir yo‘l transporti to‘g‘risida”gi
- O‘zbekiston Respublikasi qonunlari va sohaga doir boshqa bir qator qonun hujjatlari qabul qilindi

Ayni paytda O‘zbekiston Respublikasi transportda tashishga oid qariyb

- 150 ta xalqaro shartnomani imzolagan,
- 25 ta konvensiyaga va 112 ta boshqa xalqaro huquqiy hujjatlarga qo‘shilgan.

Xorijiy tajribani o‘rganish

Shu bilan birga,

- transport tarmoqlari va kommunikatsiyalarini modernizatsiya qilishda xalqaro hamkorlikni izchil rivojlantirib borish,
- shuningdek, mamlakatimizning o‘z tranzit-transport salohiyatini ro‘yobga chiqarish zarurati milliy transport qonunchiligini xorijiy tajribani o‘rganish asosida yanada takomillashtirish lozimligini ko‘rsatmoqda

Yurtimizda zamonaviy transport kommunikatsiya tizimini yaratish

- xalqaro ahamiyatga molik avtomobil
- temir yo‘llarini qurish hamda rekonstruksiya qilish sohasida keng ko‘lamli ishlar amalga oshirilmoqda

Xalqaro xamkorlarni va tashuvchini tanlash

O‘zbekiston xalqaro tashkilotlar tomonidan → milliy transport kommunikatsiyalarini takomillashtirish → xalqaro transport tizimlariga integratsiyalash bo‘yicha ishlab chiqilayotgan bir qator dasturlar

Mamlakatimizni → Afg‘oniston, Qozog‘iston, Tojikiston va Turkmaniston bilan bog‘laydigan → “G‘uzor — Buxoro — Nukus — Beynov” A 380-avtomobil yo‘lining 220 kilometrini rekonstruksiya qilish loyihasi

Temir yo‘l

“O‘zbekiston temir yo‘llari” DATK mutaxassislari tomonidan

- “Hayraton — Mozori Sharif” temir yo‘li qurilishi tamomlanganligi

O‘zbekiston Respublikasi hukumati

- vazirliklar va davlat muassasalari tashqi savdo yuklari transport tashuvlarini samarali yo‘lga qo‘yish
- Natijada, bugungi kunda xalqaro transport yo‘laklarining ko‘ptarmoqli tizimi tashkil etilgan

Transport yo‘lagi

Transport yo‘lagi – bu

milliy yoki xalqaro transport tizimining bir qismi bo‘lib	u alohida geografik hududlar orasida salmoqli xalqaro yuklar hamda yo‘lovchilar tashuvini amalga oshiradi	shu yo‘nalishda harakatlanovchi barcha transport turlarining ko‘chuvchi	statsionar qismlarini, texnologik va huquqiy-tashkiliy asoslarini o‘z ichiga qamrab oladi

Xalqaro transport yoʻlaklarini tashkil etish va rivojlantirish

Asosiy vazifalari quyidagilardan iborat hisoblanadi:

- Yoʻlovchilar va yuklarning milliy chegaralardan toʻsiqlarsiz oʻtishi va Yevrosiyo transport tizimlarini integratsiyasini ta’minlash maqsadida transport infrastrukturasini kelishilgan holda rivojlantirish;
- Intermodal transport tizimida turli xildagi transport vositalari faoliyatini muvofiqlashtirish;
- Tugallangan mahsulotlar tannarxida transport harajatlarini kamaytirish va transport tashuvlarini yuqori sifatda amalga oshirish maqsadida tashuv jarayonlarini optimallashtirish;
- Yangi hududlarni, yangi ichki va xalqaro bozorlarni oʻzlashtirish, chegara oldi kelishuvlarni rivojlantirishga koʻmaklashish;
- Hududlarning transport tizimini yaxshilash va aholining harakatlanishi osonlashtirishga koʻmak berish;
- Xalqaro transport yoʻlaklariga qilinadigan investitsion loyihalar jozibadorliginpi oshirish.

Transport kommunikatsiyalarini xalqaro transport yo‘laklariga qo‘shish

Asosiy shartlari

- Ularning jahon xamjamiyati tomonidan kelishilgan integratsiya transport yo‘nalishlariga muvofiqligi;
- Narxlarning butun marshrut davomida raqobatbardoshligi;
- Yukni ishlab chiqaruvchidan iste’molchiga yetkazib berish muddatlari raqib yo‘laklardagiga qaraganda muvofiqligi;
- Yuklarni tashishda xavfsizlik, sifat, o‘z muddatida yetkazib berish prinsiplarining bajarilishi va yukning holati haqida yo‘nalishdagi har qanday nuqtasida axborot olish imkoniyati mavjudligi va hokazolardir.

O‘zbekistonning janubiy, Sharqiy, g‘arbiy, shimoliy yo‘nalishlariga chiqadigan xalqaro koridorlar

Yuklarni istalgan turdagi transport

- avtomobil va temir yo‘l,
- shuningdek, havo transporti orqali tashish bahosi tashilayotgan masofaning uzunligi
- yuk turi, shuningdek, yuk olib borilayotgan mamlakatlarga bog‘liq

Eksport-import yuk tashuvlari

Bugungi kunda O‘zbekiston tomonidan quyidagi yo‘nalishlarga eksport-import yuk tashuvlari yo‘lga qo‘yilgan:

- Birinchi yo‘lak –boltiqbo‘yi davlatlari portlari yo‘nalishida
- Ikkinchi yo‘lak – Yevropa Hamjamiyati yo‘nalishida
- Uchinchi yo‘lak – Ukrainaning Ilichevsk porti
- To‘rtinchi yo‘lak – Transkavkaz yo‘lagi yo‘nalishida
- Beshinchi yo‘lak – Eronning Bandar-Abbos porti orqali Fors ko‘rfaziga chiqish
- Oltinchi yo‘lak – Sharqiy yo‘nalishda Qozog‘iston-Xitoy
- Yettinchi yo‘lak - Xitoy portlaridan
- Sakkizinchi yo‘lak – Afg‘oniston bilan muammolarni hal etish bilan

Sanab o‘tilgan yo‘nalishlarda tashkil etilgan yo‘laklar o‘tuvchi manzillar

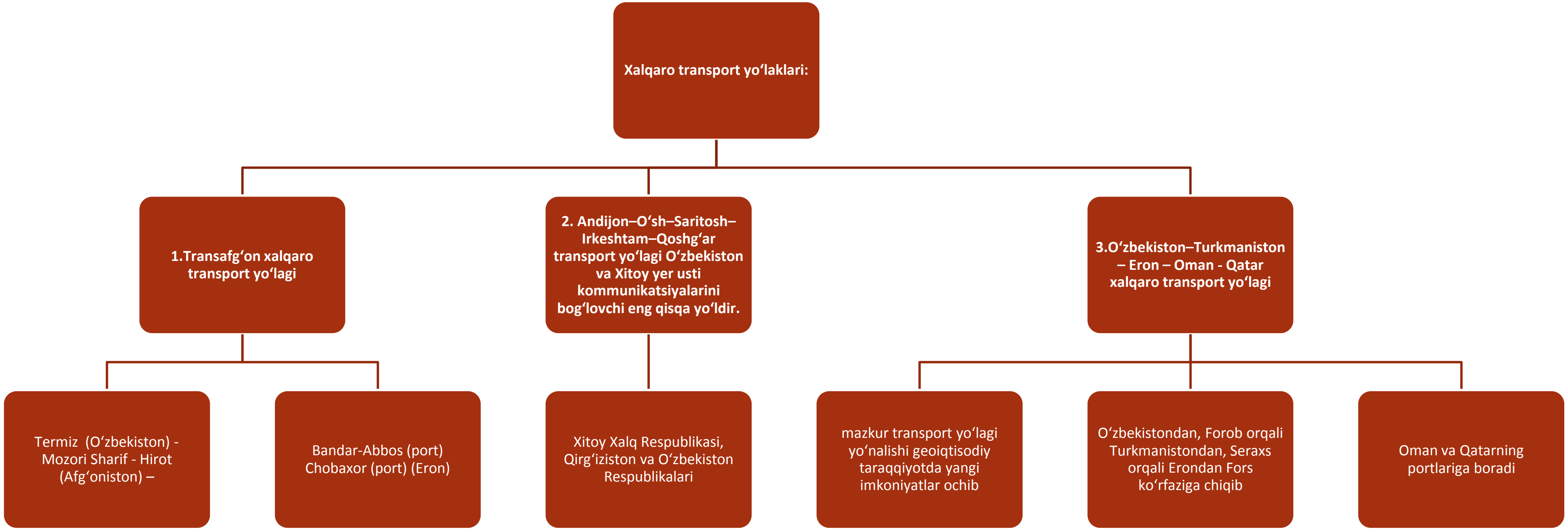

Transport yo'laklar

I. Dengiz portlariga chiquvchi (avtomobil tashuvlari) mavjud transport yo'laklari

- 1.1. Toshkent – Qizil-O'rda – Aralsk – Aktyubinsk – Boltiq portlari
- 1.2. Toshkent – CHimkent – Balxash – Astana – Petuxovo – CHelyabinsk – Moskva
- 1.3. Toshkent – CHardjou – Nukus – Gurev – Astraxan – Qora dengiz portlari
- 1.4. Toshkent – CHimkent – Almata – Semipalatinsk – Uzoq Sharq portlari

II. Rivojlanayotgan transport yo'laklari(avtomobil tashuvlari)

- 2.1. Toshkent – Almata – Drujba – Urumchi –Lyaongan porti(Xitoy) –Pussan porti (Koreya)
- 2.2. Toshkent – Buxara – Chardjou –Bandar-Abbos porti(Eron)
- 2.3. Toshkent–Turkmenbashi porti – Baku –Poti porti(Gruziya)
- 2.4. Toshkent – CHardjou – Tehron –Mersin porti(Turkiya)
- 2.5. Toshkent – Qo'ng'irot – Beyneu – Astraxan – Rossiya (Ukraina) – Yevropa

III. Istiqboldagi transport yo'laklari(avtomobil tashuvlari)

- 3.1. Toshkent–Aktau porti – Baku –Poti porti(Gruziya)
- 3.2. Toshkent–Aktau porti– Volga – Volga-Don kanali – Qora dengiz
- 3.3. Toshkent–Turkmenbashi porti – Astraxan – Rossiya – Yevropa
- 3.4. Toshkent – Qo'ng'irot – Astraxan –Novorossiysk porti
- 3.5. Toshkent – Andijan – O'sh – Saritash – Irkeshtam – Qashg'ar (Xitoy)
- 3.6. Toshkent – Termez – Mozori-Sharif – Shebergan – Hirot – Dogarun –Bandar Abbos porti, (yoki Tehron - Anqara)
- 3.7. Toshkent – Termez – Mozori-Sharif – Shebergan – Hirot – Dilorom – Milak – Chaxbexar porti

Transport yo’laklar IV. SARES dasturi

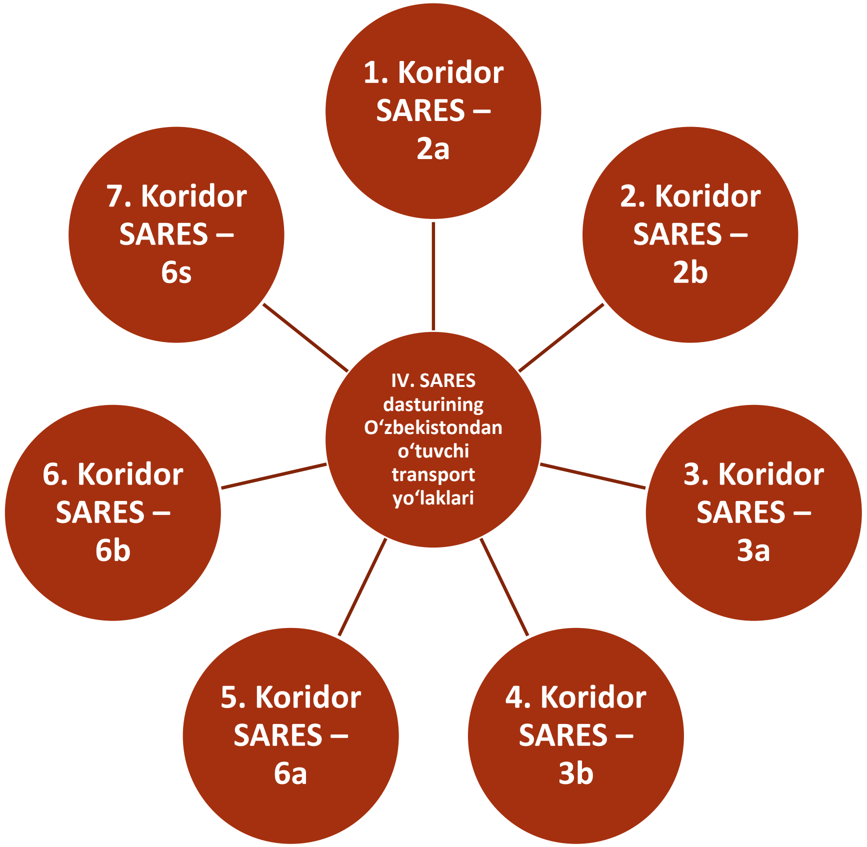

Xarajatlar, yetqazib berish sanalari va tavsiflar bo‘yicha tashuv variantlarni b

Xalqaro tashish xizmati (eksport, import, tranzit) xaqqini yukning turi

- tashish masofasining uzoqligi
- vagonning harakatdagisostavi va yuk vazni
- toifasiga ko‘ra aniqlash uchun “O‘zbekiston temir yo‘llari” DAKning tarif siyosati 10-01 Preyskuranti stavkalari

Bu tariflar xalqaro bitimlarga muvofiq MDHning barcha davlatlariga tadbiq etiladi

- Yuklarni davlat ichkarisidagi umumiy yo‘llar bo‘yicha tashishda 0,9 koeffitsent bilan pasaytirilgan 10-01 Preyskuranti stavkalari qo‘llaniladi.

Xalqaro transport yo'laklari

- Xalqaro transport yo'laklarini rivojlantirishda 1996 yil 12 mayda ishga tushirilgan
- Tejen-Seraxs-Mashhad temir yo'l magistralini ishga tushirilishi katta ahamiyatga ega.
  - Bu temir yo'l magistralini tashkil etilishida O'zbekiston faol ishtirok etdi
  - ushbu magistral yo'l uzunligi 320 km
  - Markaziy Osiyoni jahon bozorlari bilan Eron va Turkiya hududlari orqali bog'laydi
- Shu yili O'zbekiston, Azarbayjon, Gruziya va Turkmaniston rahbarlari Seraxsda
  - "Temir yo'l transporti faoliyatini koordinatsiyasi haqidagi Bitim"
  - "Ishtirokchi davlatlar orasidagi tranzit tashuvlarini tartibga solish borasida hamkorlik to'g'risidagi kelishuv"ni imzoladilar

Respublikamizning aloqalari

2005 yili Eron hududida Mashhad-Bandar-Abbos yo‘nalishida

1998 yil sentyabrda O‘zbekiston, Azarbayjon va Gruziya davlatlarining tashabbusi bilan

Konferensiyaning asosiy natijasi 12 davlat rahbarlari

“Yevropa-Kavkaz-Osiyo” (TRASEKA) transport yo‘lagi

Temir yo‘llar boshqaruvlari

2003 yilda O‘zbekiston Respublikasi, Afg‘oniston Islom Respublikasi va Eron Islom Respublikasi

2001 yilda qurib bitkazilgan 341 kmli “Navoiy-Uchquduq-Sultanuizdag” temir yo‘li

2011 yil 25 aprelda O‘zbekiston va Turkiya hukumatlari

Hozirgi kunda respublikada shimoliy-g‘arbiy tomondan Beyneu orqali

Mustaqillikning dastlabki davrlarida

O‘zbekiston eksport-import yuklarini tashish

- asosan shimoliy yo‘nalishdagi 2-3 transport yo‘laklari orqali amalga oshirilgan bo‘lsa
- bugungi kunga kelib tashqi savdo yuklarini 10 ga yaqin yo‘nalishlar orqali jahon bozoriga yetkazish

Ozarboyjon, Gruziya va Turkiya tomonlari hamkorligida

- amalga oshirilayotgan “Baku – Tbilisi – Axalkalaki – Kars” temir yo‘lini qurish
- rekonstruksiya qilish loyihasining yaqin kelajakda yakunlanishi O‘zbekiston eksport yuklarini Kavkaz davlatlari orqali
- “Marmaray” tonneli orqali Yevropa davlatlariga temir yo‘l transporti bilan to‘g‘ridan-to‘g‘ri tashish imkonini yaratadi

Xitoy va O‘zbekiston davlatlari o‘rtasida aloqalar

Xitoy va O‘zbekiston davlatlari o‘rtasidagi o‘zaro iqtisodiy aloqalarning transport ta’minotida

an’anaviy yo‘laklardan foydalanishga bo‘lgan ehtiyojni kamaytirish

eksport yuklarni “Xorgos” chegara o‘tish halqaro markazi orqali va Qozog‘iston orqali Xitoyga temir yo‘l orqali tashish

Mazkur yo‘nalishning ishga tushirilishi

yuklarni O‘zbekiston va Xitoy davlatlari o‘rtasidagi masofani 700 km qisqarishi

transport harajatlarining kamaytirilishiga

O‘zbekiston eksport tovarlarining Xitoy bozorida raqobatbardoshligini yanada oshirishga zamin yaratadi

Transport turini tanlash bo‘yicha logistik protsedurasi. Ekspres tashuvchini tanlash

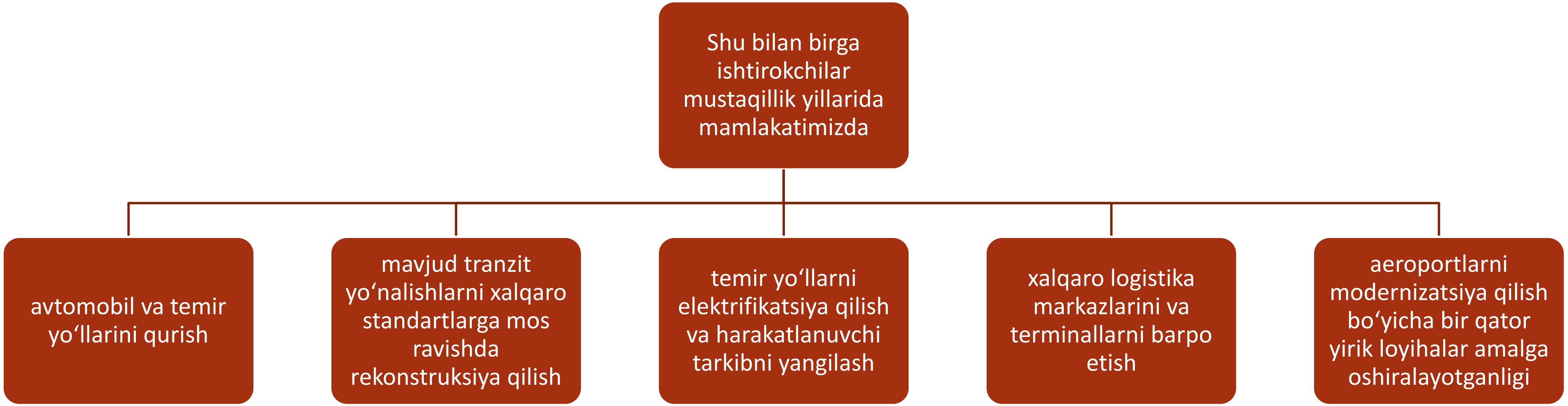

Amalga oshirilgan loyihalar

“Navoi-Uchquduq – Sultonuvaiztog‘ – Nukus” va “Toshg‘uzor - Boysun – Qumqo‘rg‘on”

- temir yo‘llarini qurish bo‘yicha bosqichma-bochqich amalga oshirilgan loyihalar
- mamlakatimizning janubiy, shimoliy va markaziy xududlari o‘rtasida uzluksiz temiryo‘l aloqasini ta’minlash
- mazkur xududlarning iqtisodiy va ijtimoiy jihatdan yanada rivojlanishiga muhim omil bo‘ldi

Oxirgi besh yil davomida

Faqatgina Afg‘onistonga tranzit tashilayotgan yuklar

- xajmlari yiliga 20% dan o‘sib borayotganligi
- “Toshg‘uzor - Boysun – Qumqo‘rg‘on” temir yo‘li kelajakda respublika tranzit yo‘nalishlari

O‘zbekistonlik temir yo‘lchilar Afg‘oniston hududida muvaffaqiyatli amalga oshirgan

- Xayraton – Mozori Sharif” yangi temir yo‘lini qurish loyihasi

Chunki, yangi temir yo‘l eksport va tranzit yuklarni bevosita

- Afg‘onistonning Naybobod va Mozori Sharif shaharlarigacha to‘g‘ridan-to‘g‘ri yetkazish imkoniyatini yaratib
- yuk oqimlari tezligining Xayraton stansiyasi imkoniyatlariga bog‘liqlik darajasini pasaytiradi

O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining qarori

O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2010 yil 21 dekabrdagi “2011-2015 yillarda

- infratuzilmani, transport va kommunikatsiya qurilishini rivojlantirishni jadallashtirish to‘g‘risida”gi qarori
- o‘zbek milliy avtomagistrali tarkibiga kiruvchi xalqaro va davlat ahamiyatidagi avtomobil yo‘llarini qurish
- rekonstruksiya qilish dasturiga muvofiq jami 2011-2015 yillar davomida 2306 km avtomobil yo‘llari shundan 474 km sementobeton
- 1832 km asfaltobeton qoplamali yo‘l hamda 1910 pogonometr ko‘priklar va yo‘l o‘tkazgichlar
- 7 ta transport yechimlarini qurish ko‘zda tutilgan

Bundan tashqari,

- avtomobil tashuvlari va respublika avtotransport majmuasini modernizatsiya qilish maqsadida “MAN” rusumli yuk avtotyagachlarni ishlab chiqarish yo‘lga qo‘yildi

Respublikamizdagi logistika markazlar

Ishtirokchilar so‘nggi yillarda respublikamizda bir qator logistika markazlari tashkil etilayotganligi

Navoi aeroporti negizida “Navoiy” xalqaro intermodal logistika markazi	Toshkent viloyatida “Angren logistika markazi”	poytaxtimizning Sergeli tumanida “Toshkent” logistika markazini barpo qilish va rivojlantirish

“Navoiy” aeroporti

Ma’lumki, xozirda “Navoiy” aeroporti orqali

- Milan, Bryussel, Shanxay, Dehli, Mumbay, Bangkok, Frankfurt, Dakka, Istambul yoʻnalishlarida yuk tashuvlari amalga oshirilmoqda

Yaqin kelajakda

- Dubay, Moskva, Almati yoʻnalishlarida ham tashuvlarni tashkillashtirish ishlari olib boriladi
- Shu bilan birga seminar ishtirokchilari Oʻzbekistonning tranzit salohiyatini yanada oshirish
- undan toʻlaqonli va unumli foydalanish
- transport xizmatlari eksporti hajmlarining oʻsishini ta’minlash